

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๕๕

วันอังคาร ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทระ คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สัจจทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นางจรี วิจิตรวาทการ (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งฟุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางชื่นสุมน นิวาทวงษ์

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นางสาวอนิชา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นายณนันทน์ จันทราชโลธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๕. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๕๔ วันจันทร์ ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. รายงานผลการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษา ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง วิธีการคำนวณเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ประเด็นที่สอง กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหากเกิดเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นจนเป็นเหตุให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่ถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด จะมีวิธีดำเนินการอย่างไรเพื่อให้สามารถเปิดประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๒๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่สาม กรณีการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จหรือยังไม่มีประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใดตามที่บัญญัติในมาตรา ๙๓ ของร่างรัฐธรรมนูญ จะมีวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับอย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. รายงานผลการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาแนวทางการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันที่จะพ้นตำแหน่งเพราะเหตุครบวาระในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ จำนวนห้าคน ซึ่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของผู้พิพากษาในศาลฎีกาจำนวนสามคน ตุลาการศาลปกครองสูงสุดจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์จำนวนหนึ่งคน เนื่องจากได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๐/๒๕๕๙ กำหนดให้งดเว้นการสรรหาและการคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจนกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะมีผลใช้บังคับ หรือจนกว่าจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุดและผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์เพื่อดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่จะพ้นจากตำแหน่ง พ้นเพราะเหตุใด

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุครบวาระเก้าปีตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่จะพ้นจากตำแหน่งทั้งห้าคนอายุไม่เกินเจ็ดสิบปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันที่จะพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุครบวาระ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจเสนอความเห็นต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

เพื่อขอให้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันที่จะพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุครบวาระให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่อไปพลางก่อนจนกว่าร่างรัฐธรรมนูญจะมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการสรรหาและคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการพร้อมกันในครั้งเดียวภายหลังร่างรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากหากไม่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันที่จะพ้นจากตำแหน่งให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนได้ อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเนื่องจากจะไม่สามารถดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันที่จะพ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามสำหรับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เมื่อเปรียบเทียบกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๒๐ ของร่างรัฐธรรมนูญ จะไม่เกิดปัญหาเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเนื่องจากก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ บุคคลเหล่านั้นดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และไม่ต่ำกว่าตุลาการในศาลปกครองสูงสุด อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า กระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามร่างรัฐธรรมนูญ ควรเริ่มกระบวนการสรรหาและคัดเลือกในครั้งเดียวภายหลังจากร่างรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับเพื่อให้ได้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติกระบวนการเสนอชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดไว้อย่างไร

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ มีประเด็นพิจารณาว่าขั้นตอนการเสนอชื่อบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และบุคคลที่ได้รับการเห็นชอบโดยคณะกรรมการสรรหา ว่าสมควรกำหนดให้ส่งตรงไปยังวุฒิสภาจะเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดส่งรายชื่อผู้พิพากษาศาลฎีกาและตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับการคัดเลือกต่อคณะกรรมการสรรหาเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้รวบรวมส่งต่อไปยังวุฒิสภา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ควรเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้ทันระยะเวลาก่อนที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันจะพ้นจากตำแหน่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า สนับสนุนหลักคิดในเรื่องการเสนอความเห็นต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและ

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเตรียมการคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกาและตุลาการศาลปกครองสูงสุดเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง รวมทั้งเสนอชื่อต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป ส่วนประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันซึ่งจะพ้นจากตำแหน่งให้เสนอความเห็นประกอบการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยว่าให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันจำนวนสี่คนกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการคัดเลือกใหม่ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และนำความขึ้นกราบบังคับทูล ก่อนที่ร่างรัฐธรรมนูญจะประกาศใช้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการได้มีการอภิปรายแสดงความเห็นว่ากระบวนการคัดเลือกของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด อาจมีผู้พิพากษาศาลฎีกาและตุลาการศาลปกครองสูงสุดแสดงเจตจำนงสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนมาก เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญได้ขยายอายุของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเจ็ดสิบห้าปี ดังนั้น ผู้พิพากษาศาลฎีกาและตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งมีอายุไม่เกินหกสิบแปดปีจะให้ความสนใจสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนมาก

นายนครชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ สอบถามว่า ผู้พิพากษาศาลฎีกาและตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่จะได้รับคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญใช่หรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงว่าร่างรัฐธรรมนูญจะมีผลใช้บังคับแล้วหรือไม่ก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะต้องระบุคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญด้วยเพียงแต่ไม่สามารถอ้างเลขมาตราในร่างรัฐธรรมนูญได้ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญยังไม่มีผลใช้บังคับ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเสร็จแล้ว ส่วนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อยู่ระหว่างการตรวจทานร่างมาตราต่างๆ ในส่วนบทกำหนดโทษว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องทั้งฉบับหรือไม่

นายนครชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ สอบถามว่า การพิจารณาร่างมาตรา ๕๓ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในประเด็นผู้ไต่สวนอิสระได้บัญญัติในลักษณะห้ามมิให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมเป็นผู้ไต่สวนอิสระใช่หรือไม่ โดยไม่ห้ามตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลปกครองใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๕๓ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้บัญญัติห้ามตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลปกครองในการเข้ามาเป็นผู้ไต่สวนอิสระ ดังนั้น ในกรณีคดีสำคัญอาจตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลปกครองเป็นผู้ไต่สวนอิสระได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ซึ่งคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการปรับปรุงร่างมาตราตามประเด็นที่ประชุมได้อภิปราย แสดงความเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้นำประเด็นที่คณะกรรมการได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้นำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติก่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะอนุกรรมการจึงได้นำประเด็นที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการได้บัญญัติหลักการเพื่อเป็นบทบังคับ ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องนัดพิจารณาคดีต่อเนื่องหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้บัญญัติหลักการ ในเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองให้พิจารณาคดีต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา โดยคณะกรรมการไม่ได้ กำหนดว่าจะต้องเป็นการพิจารณาโดยรวดเร็ว ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า “ให้ศาล ดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปทุกวันทำการจนกว่าจะเสร็จการ พิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ควรเพิ่มเติมความว่า “ต่อเนื่องและไม่ชักช้า” รวมทั้ง สอบถามสำนักงานศาลยุติธรรมว่า หากคณะกรรมการจะกำหนดระยะเวลาภายหลังจากเสร็จสิ้น การนั่งพิจารณาคดี ศาลต้องพิพากษาภายในวันที่กำหนด การบัญญัติลักษณะนี้จะเกิดปัญหาทางปฏิบัติ หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีบทบัญญัติที่บังคับให้ศาลต้องจัดทำคำพิพากษาให้แล้วเสร็จภายในกี่วันหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในระหว่างรอการสืบค้นข้อมูล ขอให้ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. โดยขอให้นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้นำเสนอ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า สืบเนื่อง จากที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการดำเนินการปรับปรุง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินโดยแบ่งหมวดหมู่ ออกเป็นสามหมวด ได้แก่ หมวด ๑ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน หมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน และหมวด ๓ ว่าด้วยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยในหมวด ๓ คณะอนุกรรมการ ได้ปรับปรุงแบบการบัญญัติใหม่โดยกำหนดให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่มีฐานะ เป็นส่วนราชการดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนการบัญญัติถ้อยคำคณะอนุกรรมการขอหารือที่ประชุม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ว่าการใช้คำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” ซึ่งหมายถึงผู้ตรวจการแผ่นดิน ทั้งสามคนร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ในรูปองค์คณะ ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่าการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากองค์กรอิสระอื่น โดยอำนาจจะเป็นของผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคน การที่ใช้ถ้อยคำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในร่างทั้งฉบับคณะอนุกรรมการพบข้อมูลว่าอาจเกิดปัญหา เนื่องจากในร่างรัฐธรรมนูญใช้คำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในนัยที่เป็นความหมายขององค์รวมกล่าวคือประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งสามคน แต่การนำไปใช้ คำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” คำว่า “ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน” และคำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” อาจใช้คำแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทของการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น ควรบัญญัติคำใด จึงจะเหมาะสมและตรงกับความหมายของร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีใดที่กำหนดให้บุคคลเดียวสามารถปฏิบัติได้ก็ให้ใช้คำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” กรณีใดที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งสามคนต้องปรึกษาหารือร่วมกัน เช่น การออกกฎ ระเบียบ เป็นต้น ก็ให้ใช้คำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สอบถามว่า ควรบัญญัติค่านิยามคำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้เป็นหน้าที่ของคณะอนุกรรมการเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรบัญญัติ นิยามคำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน” หรือไม่ แล้วนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า หมวด ๑ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงบทบัญญัติ โดยปรับวิธีการบัญญัติเพื่อให้ สอดคล้องกับกลไกที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคณะอนุกรรมการได้ปรับบทบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่และ อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนการปรับปรุงหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงรูปแบบการบัญญัติที่บ่งชี้ถึงแนวปฏิบัติกรมอบหมายการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินในสองลักษณะคือ (๑) ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏความจริงไม่ว่า จะพบด้วยตนเอง หรือมีการร้องเรียน หรือมีการแจ้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินก็สามารถที่จะดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจได้ในทันทีโดยไม่มุ่งเน้นแต่เฉพาะกระบวนการที่จะต้องมีการร้องเท่านั้น และ (๒) สร้างบทบัญญัติ ที่เชื่อมโยงกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น โดยสามารถปฏิบัติงานร่วมกันและต้องไม่เกิดกรณีที่เป็นการซ้ำซ้อนกัน ส่วนหมวด ๓ ว่าด้วยสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนสถานะและบทบัญญัติให้สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

โดยปรับปรุงแบบการบัญญัติให้มีลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายอิติพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. กล่าวว่า ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. คณะอนุกรรมการได้พิจารณาในประเด็นการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรอิสระกรณีการชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งคดีบางเรื่องผู้กล่าวหาต้องชี้แจงต่อหน่วยงานต่างๆ หลายหน่วยงานทั้งที่มูลเหตุแห่งการกระทำเป็นมูลเหตุเดียวกัน ดังนั้น จะมีความเหมาะสมหรือไม่หากกำหนดให้องค์กรอิสระหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพียงหน่วยงานเดียวจากนั้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานขอข้อมูล

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรอิสระโดยนายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ได้เป็นผู้ยกประเด็นนี้หารือต่อที่ประชุมโดยเห็นว่ามาตรา ๒๒๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ให้องค์กรอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์กรอิสระใดเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งให้องค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป” จากประเด็นดังกล่าว คณะกรรมการจึงได้บัญญัติเพิ่มเติมเพื่อให้องค์กรอิสระทุกองค์กรต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระอื่นด้วยโดยบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๕/๑ ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า”

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญครบทุกฉบับแล้ว อาจต้องเชิญองค์กรอิสระทุกองค์กรมาประชุมเพื่อหารือว่าการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระจะมีแนวทางดำเนินการอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

นายอิติพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. กล่าวว่า ในการประชุมคณะอนุกรรมการได้สอบถามผู้แทนจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และตัวแทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในประเด็นเรื่องความซ้ำซ้อน โดยได้รับคำชี้แจงว่า ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งสององค์กรไม่เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนกันเนื่องจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณว่าเป็นไปตามระเบียบวินัยการเงินและงบประมาณหรือไม่ ส่วนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบความผิดเกี่ยวกับการกระทำทุจริตเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในคดีสำคัญบางเรื่อง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจดำเนินการตรวจสอบการกระทำผิดอาญาซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในหลักการการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระทุกองค์กรถือเป็นการกระทำโดยรัฐเพียงแต่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจว่าองค์กรอิสระแต่ละองค์กรมีหน้าที่และอำนาจ

ดำเนินการแทนรัฐในเรื่องใด ในทางทฤษฎีถือว่าองค์กรอิสระทุกองค์กรเป็นหน่วยงานของรัฐทั้งสิ้น ในอดีตเคยเกิดปัญหาในกระบวนการยุติธรรมกรณีการหมิ่นประมาททางหนังสือพิมพ์ ซึ่งเดิมผู้เสียหายสามารถแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ทุกท้องที่เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีการจำหน่ายทั่วประเทศ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ทุกท้องที่ เช่น แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่แล้วอีกวันหนึ่งไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่าพนักงานสอบสวนที่รับคำร้องทุกข์ทุกแห่งดำเนินการสอบสวนตามหน้าที่ซึ่งที่มูลเหตุแห่งคดีเป็นมูลเหตุเดียวกัน เป็นต้น ในประเด็นนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกระเบียบให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีได้เพียงแห่งเดียว ซึ่งวิธีการดังกล่าวมีลักษณะเดียวกับการสอบสวนขององค์กรอิสระควรกำหนดให้องค์กรอิสระเพียงองค์กรเดียวมีอำนาจในการสอบสวน

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ประเด็นการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรอิสระได้มีการหยิบยกประเด็นขึ้นหารือในการสัมมนาซึ่งจัดโดยศาลรัฐธรรมนูญ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาได้นำเสนอปัญหาในทางปฏิบัติของมาตรา ๒๑๓ ของร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้บัญญัติให้สิทธิแก่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ว่าอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามได้เสนอแนะความเห็นว่าเป็นทางปฏิบัติศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระจะต้องหารือร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกัน เนื่องจากในเรื่องสิทธิการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้นองค์กรอิสระแต่ละองค์กรมีหน้าที่และอำนาจแตกต่างกันแต่มูลเหตุแห่งคดีเกิดขึ้นจากการกระทำเดียวกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า มาตรา ๒๑๓ ของร่างรัฐธรรมนูญกรณีการให้สิทธิแก่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญโดยตรงนั้น ควรบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในบางกรณี เช่น หน่วยงานของรัฐออกระเบียบห้ามรับคนพิการเข้าทำงาน ผู้เสียหายสามารถร้องต่อศาลปกครองเพื่อวินิจฉัยว่าระเบียบนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ซึ่งเป็นกลไกที่มีบทบัญญัติรองรับไว้ในกฎหมายเฉพาะแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้สิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คดีประเภทใดที่จะให้สิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญควรบัญญัติในกฎหมายลำดับรองให้ชัดเจน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า มาตรา ๒๑๒ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” วรรคสองบัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่ว่าจะใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” ดังนั้น กรณีการใช้สิทธิของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองจะมีสิทธิยื่นฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นกรณีที่ไม่ว่าจะใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการได้ตรวจสอบบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินที่มีลักษณะเชื่อมโยงกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้วหรือไม่ เพื่อมิให้เกิดปัญหากรณีมูลเหตุแห่งคดีเดียวกันผู้ร้องเรียนยื่นคำร้องขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการตรวจสอบแล้วต่างฝ่ายต่างดำเนินการตรวจสอบซึ่งถือเป็นการซ้ำซ้อนการปฏิบัติหน้าที่กัน

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๕ วรรคสอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๓๕ วรรคสองของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

“ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

“มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๖) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๓/๒๕๕๘ เรื่อง การสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๗) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๕/๒๕๕๘ เรื่อง การเลือกประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการ ของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราว และได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศหรือผู้ได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติหน้าที่ในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

- (๒) รัฐมนตรี
 (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 (๔) สมาชิกวุฒิสภา
 (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
 (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
 (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง หรือกรมสำหรับข้าราชการพลเรือน ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง กรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หน่วยงานที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง และให้หมายความรวมถึงบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลหน่วยงานดังกล่าว และเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้อำนวยการกอง” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการตามกฎหมายอื่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่มีตำแหน่งหรือการบริหารที่เทียบเท่า ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้เสียหายจากการกระทำอันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การดำเนินคดีอาญา การดำเนินการทางวินัย การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน การดำเนินคดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสารดังกล่าวด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การดำเนินคดี ที่กระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ แล้วแต่กรณี ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้หมายความรวมถึงตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ประธานกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงาน ซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“คณะกรรมการไต่สวน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พนักงานไต่สวน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้มีตำแหน่งหน้าที่ประจำหรือโดยตำแหน่งเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงหรือแสวงหาข้อเท็จจริงหรือปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

“หัวหน้าพนักงานไต่สวน” หมายความว่า พนักงานไต่สวนผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าพนักงานไต่สวนเพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานไต่สวนและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

“ผู้ว่าคดี ป.ป.ช.” หมายความว่า พนักงานไต่สวนผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดี แก่ต่าง ว่าต่าง ในคดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง และคดีอื่นๆ ในศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สอบสวนเบื้องต้น” หมายความว่า การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้น ซึ่งพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้ปฏิบัติไปตามอำนาจ และหน้าที่ เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งพฤติการณ์แห่งการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“ไต่สวน” หมายความว่า แสวงหา รวบรวม และการดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ในการที่จะทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือประพฤติมิชอบ หรือกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นความผิด

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

“ประพดิมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

“ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า

- (๑) การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือ
- (๒) การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือ
- (๓) การมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือ
- (๔) การได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควรสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง หน้าที่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบสวนว่า นิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” วัตถุประสงค์ของการบัญญัตินิยามเพื่อให้คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจไต่สวนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศมีพฤติการณ์ทุจริตต่อ หน้าที่ใช่หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า นิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่างประเทศ” และนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” เป็นบทบัญญัติที่อนุวัติตาม อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศมีส่วนร่วม หรือรู้เห็นกับการกระทำทุจริตด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การมีส่วนร่วมกระทำความผิด หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะบุคคลใดก็ตามก็มีฐานะเป็นผู้สนับสนุนได้อยู่แล้ว เหตุใดจึงเฉพาะเจาะจงว่าจะต้องเป็นการ กระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน ร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ อันก่อให้เกิดหน้าที่ในการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าวหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายในของประเทศไทยเพื่ออนุวัติตามอนุสัญญา ซึ่งเป็นมาตรฐานสากล จากเหตุผลดังกล่าว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า บทบัญญัติในส่วนนี้อาจเกิด ปัญหาทางปฏิบัติ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้รับเอกสิทธิ์และ ความคุ้มกันทางการทูต

ประธานกรรมการสอบถาม ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ใน (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่ารวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งอื่นๆ เช่น ที่ปรึกษา เลขาธิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหรือไม่

ประเด็นที่สอง คำว่า “หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล” ในความหมายของนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” มีความหมายอย่างไร

ประเด็นที่สาม คำว่า “กรรมการ” ในความหมายของนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” มีความหมายครอบคลุมเพียงใด

ประเด็นที่สี่ คำว่า “กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี” ในนิยามคำว่า “ผู้บริหารระดับสูง” เป็นตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่

ประเด็นที่ห้า นิยามคำว่า “ผู้บริหารระดับสูง” และนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการกอง” หมายความว่ารวมถึงข้าราชการในพระองค์ด้วยหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คำว่า “หรือข้าราชการตามกฎหมายอื่น” ในนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการกอง” หมายความว่ารวมถึงข้าราชการในพระองค์ด้วย เนื่องจากในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่าข้าราชการพลเรือนในพระองค์ไม่ถือเป็นข้าราชการตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ดังนั้น การบัญญัติคำว่า “หรือข้าราชการตามกฎหมายอื่น” ในนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการกอง” จะมีผลให้ข้าราชการในพระองค์ตกอยู่ในบังคับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ชี้แจงว่า นิยามคำว่า “ผู้บริหารระดับสูง” และนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการกอง” บัญญัติลักษณะเดียวกับที่เคยบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติความหมายนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่ารวมถึงตัวการที่ร่วมกระทำผิดด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เป็นกรณีบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติความหมายนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” อาจตีความได้ว่าผู้ให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐมีฐานะเป็นผู้เสียหายด้วย และความหมายของนิยามคำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” อาจตีความได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นทั้งผู้เสียหายและเป็นทั้งผู้ถูกกล่าวหาได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า นิยามคำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ซึ่งให้ความหมายรวมถึงผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การดำเนินการทางวินัยด้วยนั้น ในประเด็นนี้คณะกรรมการควรพิจารณาความเหมาะสม เนื่องจากเมื่อพิจารณาหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๓๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในความผิดที่กรณีเท่านั้นคือ (๑) มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ (๒) ทุจริตต่อ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอมาให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น ได้จัดทำก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับ โดยนิยามคำว่า “คณะกรรมการไต่สวน” ที่ได้เสนอมานั้นมีการปรับปรุงขึ้นใหม่ซึ่งสอดคล้องกับนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ควรกำหนดนิยามคำว่า “คณะกรรมการไต่สวน” ไว้ด้วยหรือไม่ ถ้าควรกำหนดไว้ควรกำหนดไว้ในลักษณะอย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดความหมายของนิยามคำว่า “สำนักงาน” ให้หมายถึง “สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” เพื่อให้บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความกะทัดรัดมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วพบว่า มีการใช้คำย่อแทนคำว่า “สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” หรือ “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” ก็จะต้องกลับมาแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามในร่างมาตรานี้ใหม่

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างมาตรา ๑๗๑ กำหนดไว้แล้วว่า “ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีฐานะเป็นนิติบุคคล” จึงไม่ได้มีการนำมากำหนดไว้ในคำนิยามของร่างมาตรานี้ ในส่วนของนิยามคำว่า “หัวหน้าผู้ไต่สวน” กำหนดเพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นไปตามที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า นิยามคำว่า “ผู้ว่าคดี ป.ป.ช.” คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเพิ่มขึ้นใหม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เหตุที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ผู้ว่าคดี ป.ป.ช.” เพื่อรองรับการทำหน้าที่ว่าต่าง แก่ต่างในคดีต่าง ๆ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ควรกำหนดนิยามคำว่า “ผู้ว่าคดี ป.ป.ช.” ไว้หรือไม่ ถ้าเห็นสมควรกำหนดไว้จะกำหนดในลักษณะใด

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า นิยามคำว่า “สอบสวนเบื้องต้น” คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเพิ่มเติมขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะใช้เหตุอันควรสงสัยในการตรวจสอบและดำเนินการไต่สวนดำเนินคดีต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นในลักษณะดังกล่าวอาจทำให้คดีต่าง ๆ ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรับเรื่องไว้ขาดอายุความได้ คณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติควรดำเนินการโดยพิจารณาว่าเรื่องที่มีการร้องเรียนหรือที่มีเหตุอันควรสงสัยนั้นมีมูลพอที่จะดำเนินการไต่สวนต่อไปได้หรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ไปทำการสอบสวนเบื้องต้นก่อนแต่อย่างใด ในส่วนของนิยามคำว่า “ไต่สวน” ควรตัดคำว่า “หรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นความผิด” ออกทั้งหมด เพราะการกำหนดไว้จะทำให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีภาระในการดำเนินการมากเกินไปซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดี

- มีกรรมการสอบถามว่า นิยามคำว่า “ไต่สวน” ในร่างมาตรานี้ นำไปกำหนดไว้เป็นนิยามในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า นิยามคำว่า “ไต่สวน” ในร่างมาตรานี้ไม่อาจนำไปกำหนดไว้เป็นนิยามในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ เพราะนิยามคำว่า “ไต่สวน” ในร่างมาตรานี้เป็นเพียงการดำเนินการขั้นต้น และจำกัดกรอบของความผิดไว้ด้วย และความหมายของนิยามคำว่า “ไต่สวน” ในร่างมาตรานี้ควรปรับปรุงแก้ไขใหม่ เพราะเป็นการจำกัดวิธีการไต่สวนให้แคบลง นอกจากนี้ การกำหนดนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ไว้ในลักษณะเช่นนี้อาจเป็นการซ้ำซ้อนกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับความผิดฐานประพฤติมิชอบ การกำหนดนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ไว้ อาจเป็นการกำหนดนอกเหนือไปจากที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนด

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอให้เพิ่มเติมนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และทำให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งมีความผิดทางวินัยอื่นซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมได้ เพื่อแก้ไขปัญหากรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำวินิจฉัยว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจไต่สวนและชี้มูลความผิดวินัยผู้ฟ้องคดีเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การที่ศาลปกครองวินิจฉัยเช่นนั้นก็เป็นสมควรแล้ว เพราะในการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยมีหน่วยงานอื่นดำเนินการอยู่แล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่า หากตัดนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ออกไป เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินคดีไปแล้วปรากฏว่าคดีนั้นต้องดำเนินการเกี่ยวกับวินัยด้วยจะดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เป็นความผิดทางวินัยด้วยในตัว เมื่อได้ความว่ามีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องส่งเรื่องไปให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำความผิดนั้นดำเนินการทางวินัยต่อไป

นายภัทรระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่าในการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัดมีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยโดยเร็ว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในกฎ ก.พ. ได้กำหนดกรอบการดำเนินการและระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยไว้ด้วยแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า นิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ต้องปรับปรุงให้เหมาะสม และต้องกำหนดเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ว่า เมื่อพบว่ามีกรกระทำคามผิดวินัยและไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้ส่งเรื่องไปให้ผู้บังคับบัญชา หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดนิยามของคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ไว้ว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่แต่เป็นการปฏิบัติหรือเป็นการละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแล การรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงได้นำมากำหนดไว้ในนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ในร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า นิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดขึ้นเพื่อรองรับหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอให้กำหนดนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ” ในลักษณะเช่นนี้ เพื่อประสงค์ที่จะดำเนินการกับความผิดทางวินัยของข้าราชการได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในบางกรณีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาครอบคลุมทั้งกรณีทุจริตและพฤติการณ์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้การพิจารณาแยกแยะว่าเรื่องใดเป็นกรณีทุจริตหรือกรณีผิดกฎหมายจึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก ส่วนกรณีตั้งใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่จะดำเนินการกับนักการเมืองเท่านั้น เพราะไม่เช่นนั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะตีความว่าตนมีอำนาจดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๒๓๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการกับคดีจริงปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายด้วยอยู่แล้ว รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งหมด ซึ่งส่งผลให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีภาระงานจำนวนมากและไม่สามารถปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาจึงได้มีการตั้งคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐขึ้นมาเพื่อแบ่งเบาภาระงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐก็ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่สิ่งที่น่ากังวล คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไม่ใช่องค์กรอิสระแต่เป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ส่วนนิยามของคำว่า “ผู้อำนวยการ” ในร่างมาตรานี้ ทำให้เห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประสงค์ที่จะกำหนดกรอบการดำเนินคดีของตนไว้เฉพาะการดำเนินคดีกับผู้ที่มีตำแหน่งในระดับสูง และสอบถามว่าการตรวจสอบกรณีร่ำรวยผิดปกติจะใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติและกรณีที่ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือได้รับมรดกจำนวนมากเข้าข่ายทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า นิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” กำหนดไว้เฉพาะแต่สิ่งที่ผิดปกติแต่ไม่กำหนดว่าสิ่งใดบ้างที่เป็นปกติ จึงควรกำหนดด้วยว่าสิ่งที่ปกติคืออะไรจะได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดผิดปกติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแล้วคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องดำเนินการตรวจสอบว่าผู้ที่ยื่นนั้นมีทรัพย์สินจำนวนเท่าใด มีรายได้จำนวนเท่าใดและมีแหล่งที่มาจากที่ใดบ้าง รวมทั้งตรวจสอบการเสียภาษีของบุคคลดังกล่าวด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการใช้การตรวจสอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นเครื่องรับรองความถูกต้องและสุจริตของผู้ยื่นที่ไม่สุจริต

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการตรวจสอบจะต้องมีกลไกและมาตรการในการที่จะทำให้สามารถเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการยื่นทรัพย์สินและหนี้สินได้โดยสะดวก เนื่องจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องทำการตรวจสอบมีจำนวนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อลดภาระในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจทำการตรวจสอบผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินที่มีทรัพย์สินจำนวนมากเป็นหลัก

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า การกำหนดจำนวนทรัพย์สินเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจเป็นนวัตกรรมที่ทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๔

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ กับแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตามวรรคสองที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศได้เฉพาะกรณีที่ระบุไว้ในบทบัญญัติต่าง ๆ ที่อยู่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๕

หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบ คุณสมบัติ การสรรหา การดำรงตำแหน่ง และการตรวจสอบ

“ส่วนที่ ๑

องค์ประกอบ คุณสมบัติ การสรรหา การดำรงตำแหน่ง และการตรวจสอบ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑ องค์ประกอบ คุณสมบัติ การสรรหา การดำรงตำแหน่ง และการตรวจสอบ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช.” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงินการคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เพื่อให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาที่มีความหลากหลายและไม่กระจุกตัวอยู่ในแวดวงความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ด้านใดด้านหนึ่ง จึงควรกำหนดให้ต้องมีผู้เข้ารับการสรรหาที่มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ร่างมาตรฐานอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน และควรเพิ่มเติมให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการต่างประเทศสามารถเข้ารับการสรรหาได้ด้วย เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางด้านภาษาให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่

- การกำหนดเพิ่มเติมให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการต่างประเทศให้เข้ารับการสรรหาได้ด้วยจะเป็นการกำหนดไว้นอกเหนือจากที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรฐานนี้ไม่สามารถกำหนดเพิ่มเติมให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการต่างประเทศเข้ารับการสรรหาได้ เพราะความในมาตรา ๒๓๒ ของร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ได้กำหนดไว้ ส่วนข้อเสนอที่ให้กำหนดว่าต้องมีผู้เข้ารับการสรรหาที่มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน อาจทำให้เกิดปัญหาได้ในกรณีที่ไม่มีผู้เข้ารับการสรรหาในด้านใดด้านหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๖

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๖ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความใน (๔) ออกทั้งหมด และเสนอแก้ไขความใน (๕) เป็นดังนี้
 “(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรนำร่างมาตรานี้ไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๗

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ กรรมการ ป.ป.ช. ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้
 - (ก) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
 - (ข) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
 - (ค) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- (๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๘) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๙) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วย

การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๔) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ

(๑๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๑๗) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๑๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๑๙) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๐) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๑) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๒) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำความในร่างมาตรานี้ไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับความในร่างมาตรา ๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๘

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๗ (๑) (๓) (๔) และ (๕) โดยมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งแต่งตั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญหนึ่งคน และองค์กรอิสระองค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ ดังนี้

(ก) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(ข) ผู้ตรวจการแผ่นดิน

(ค) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(ง) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สิ้นสุด

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำความในร่างมาตรานี้ไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับความในร่างมาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยินยอมให้องค์กรอิสระแต่งตั้งกรรมการสรรหาเพียงคนเดียวเป็นกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นทุกองค์กรหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง คณะกรรมการได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการสรรหาให้มีกำหนดสองปีหรือไม่ และกำหนดห้ามมิให้กรรมการสรรหาเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาอีกหรือไม่

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการสรรหาไว้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหานั้น เมื่อแต่งตั้งกรรมการในองค์กรอิสระแล้วยังคงอยู่ในวาระต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาชุดใหม่

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหาจะมีระยะเวลาเดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการในองค์กรอิสระ เพื่อจะได้ดำเนินการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระใหม่ได้ ในกรณีที่กรรมการในองค์กรอิสระตาย หรือลาออก หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ซึ่งเดิมกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหาไว้สี่ปี แต่ได้มีการแก้ไขให้คณะกรรมการสรรหาอยู่จนครบวาระของกรรมการในองค์กรอิสระ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า กรรมการสรรหาที่เสนอโดยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรจะไม่สามารถเสนอชื่อของผู้ที่มาเป็นกรรมการสรรหาซ้ำซ้อนกันได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาซึ่งมีหน้าที่

ที่สำคัญในการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์การอิสระแล้วเห็นว่า ควรกำหนดให้มีการประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการในการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหาเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงกระบวนการเลือกคณะกรรมการสรรหาว่ามีกระบวนการอย่างไร รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงคุณสมบัติของกรรมการสรรหาได้ด้วย โดยสามารถร้องคัดค้านรายชื่อกรรมการสรรหาที่เสนอโดยองค์การอิสระได้ นอกจากนี้ ผู้สมัครเป็นกรรมการสรรหาต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของตนไว้ในใบสมัคร รวมถึงต้องระบุรายละเอียดของผลงานที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์อีกด้วย

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง บัญญัติว่า “ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือ เพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านประกอบด้วย และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัครหรือให้ผู้สมัครแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบ การพิจารณาด้วย” ซึ่งการบัญญัติในลักษณะดังกล่าวเป็นการบัญญัติกำหนดให้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหาที่สามารถกำหนดวิธีการสัมภาษณ์แก่ผู้สมัครเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ สำหรับกระบวนการหรือวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหานั้น ไม่ได้กำหนดกระบวนการที่ต้องมีการสัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการสรรหาแต่อย่างใด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า หากกำหนดให้มีการประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการสรรหาให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป อาจมีการคัดค้านรายชื่อที่เสนอโดยองค์การอิสระ ซึ่งประเด็นการคัดค้านจะมีด้วยกันสองกรณี กล่าวคือ ๑) คัดค้านในเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัคร ๒) คัดค้านในเรื่องกระบวนการเลือกกรรมการสรรหา ซึ่งจะส่งผลทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหาหากเกิดกรณีที่มีการร้องคัดค้านเกิดขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเลือกกรรมการสรรหาที่เสนอโดยองค์การอิสระนั้น ในทางปฏิบัติอาจกำหนดให้มีการประกาศรายชื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบก็ได้ แต่การประกาศดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงผลในการเลือกบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาที่องค์การอิสระให้ความเห็นชอบแล้ว อย่างไรก็ตาม ในการลงมติเลือกบุคคลใดเป็นกรรมการสรรหานั้น ได้มีการกำหนดมติในการให้ความเห็นชอบขององค์การอิสระไว้แล้วว่าจะต้องมีคะแนนเสียงเท่าใดจึงจะเสนอชื่อบุคคลใดเป็นกรรมการสรรหาได้ ซึ่งได้กำหนดให้มีคะแนนเสียงเห็นชอบให้บุคคลใดเป็นกรรมการสรรหา โดยต้องมีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการในองค์การอิสระ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ถ้ากำหนดให้ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการสรรหาต้องแถลงนโยบายในการทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหาจะมีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การทำหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้กรรมการสรรหาแต่ละคนแถลงนโยบายในการเลือกกรรมการในองค์กรอิสระ ประกอบกับคณะกรรมการสรรหาไม่ได้มีหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในประเด็นการเลือกกรรมการสรรหานั้น เมื่อพิจารณาตามความที่บัญญัติในร่างมาตรา ๙ วรรคสี่ ความว่า “ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” เห็นว่า การบัญญัติในลักษณะดังกล่าวอาจไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการเลือกบุคคลใดดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ ดังนั้น ควรนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งอย่างน้อยควรกำหนดให้องค์กรอิสระต้องประกาศหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกกรรมการสรรหา โดยประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกอบกับหลักเกณฑ์ในการรับสมัครเป็นคณะกรรมการสรรหานั้น ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลภายนอกสามารถสมัครเป็นกรรมการสรรหาได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากต้องการกำหนดให้มีการประกาศรายชื่อของกรรมการสรรหาที่ได้รับเลือกจากองค์กรอิสระ หรือกำหนดให้กรรมการสรรหาแสดงวิสัยทัศน์ในการทำหน้าที่ในการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระก็สามารถที่จะกำหนดไว้ได้ สำหรับการประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการเลือกกรรมการให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนั้น ต้องประกาศใช้บังคับเป็นการภายในเท่านั้น ไม่สามารถที่จะประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบได้ เนื่องจากอาจมีประชาชนนำกรณีดังกล่าวไปฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่า คณะกรรมการสรรหาไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้ประกาศไว้ จะทำให้กระบวนการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระล่าช้าออกไป นอกจากนี้ ในประเด็นการเลือกกรรมการสรรหาที่มาจากสัดส่วนขององค์กรอิสระ อาจกำหนดไว้ว่า หากองค์กรอิสระพิจารณาแล้วเห็นว่ารายชื่อของผู้ที่สมัครเป็นกรรมการสรรหาทั้งหมดไม่มีความเหมาะสม ก็ให้ดำเนินการเปิดรับสมัครกรรมการสรรหาใหม่ โดยบุคคลที่เคยสมัครเป็นกรรมการสรรหาในรอบแรกไม่สามารถมาสมัครเป็นกรรมการสรรหาได้อีก

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสรรหาเช่นเดียวกับคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรอิสระ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสรรหานั้น ร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรอิสระมาใช้กับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสรรหาด้วย ดังนั้น จึงไม่สามารถกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามให้แตกต่างไปจากที่ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรรมการสรรหาที่มาจากสัดส่วนการเสนอชื่อขององค์กรอิสระนั้น ควรกำหนดถึงกระบวนการเลือกกรรมการสรรหาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้สมัครได้แสดงถึงวิสัยทัศน์ในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์สุจริต และประสบการณ์ความรู้ความสามารถต่อหน้าคณะกรรมการในองค์กรอิสระ ทั้งนี้ คำถามที่ใช้สัมภาษณ์จะต้องเป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือว่าเป็นวิธีการคัดกรองผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาได้อีกชั้นหนึ่ง

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แก้ไขร่างมาตรา ๙ โดยให้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเลือกคณะกรรมการสรรหา

ให้มีลักษณะเช่นเดียวกันกับหลักการที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๙

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๑ กุมภาพันธ์
๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ
กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
นายเผ่าพันธุ์ นवलสง
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมาธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์